

De functie van het onderzoek bij het onderwijs, zoals die tot nu toe gegeven is, berust op een lange traditie. Zij is hier nadrukkelijk geaccentueerd omdat zij bij massa-onderwijs maar al te gemakkelijk verloren gaat en de universiteit daarbij verarmt tot een „leer“-school.

- 2.3. De laatste jaren is er echter nog een facet van het onderzoek met grote kracht naar voren gekomen: de *verantwoordelijkheid* van de onderzoeker voor de gevolgen en de eventuele toepassingen van zuiver wetenschappelijk onderzoek. Het lijkt mij noodzakelijk dat ook deze verantwoordelijkheid door de docent-onderzoeker expliciet aan de orde wordt gesteld, zo mogelijk uit eigen ervaringen sprekend. Deze ervaringen roepen in de tegenwoordige tijd meestal de schrikbeelden op van grondstoffen-misbruik, milieuproblemen, beïnvloeding van erfelijke eigenschappen en wapens. Deze zaken hebben terecht grote nadruk gekregen. Ze houden, in een gevoelsmatige reactie, nú velen af van het onderzoek dat in de bèta-wetenschappen plaatsvindt. Een herinnering aan de verworvenheden van andere wetenschappen zoals de hersenspoeling, de massa-beïnvloeding door wetenschappelijke hantering van de communicatie-media en de aangevochten theorie van de economische groei doet wellicht inzien dat niet alleen de resultaten van de bèta-wetenschappen door de mens gebruikt en misbruikt worden en de kwalen van de maatschappij veroorzaken.

- 2.4. Als laatste en zeker niet de minst belangrijke functie van het onderzoek bij het universitaire onderwijs is de plaatsing van het onderwijs, ook in de vakwetenschappen, in het *geheel van de wetenschappen*.

Op het eerste gezicht lijkt dit niet de taak van de individuele vakdocent, maar meer de taak van de vakfilosofen en de centrale interfaculteit. Dit is slechts zeer ten dele het geval. De docent-onderzoeker zal bij zijn onderzoek stuiten op de vragen over de geldigheid van theorieën en dan noodzakelijk doordringen tot de vooronderstellingen van die theorie. Hij zal dan gaan nadenken over de vraag: wat is de waarheid en de zekerheid, wat zijn de grenzen van de gevonden conclusies. De vragen over *de* waarheid van *de* wetenschap komen zo onherroepelijk op hem aan. Als men eenmaal zover is en deze vragen niet ontwijkt, wat velen uit gemakzucht of onmacht doen, dan zal men verder moeten gaan en ook de vooronderstellingen van de wetenschap, gezien vanuit de doelstelling van onze universiteit, ter discussie gaan stellen. Het verschil tussen vooroordelen enerzijds en ideologische of geloofsuitgangspunten anderzijds zal dan doordacht moeten worden. Een niet geringe opgave.

Deze moeilijke en tijdrovende worsteling van de onderzoeker zal in het